

THE INFLUENCE OF EXTERNAL ENVIRONMENTAL FACTORS ON THE COMPETITIVENESS OF THE ENTERPRISE

INFLUENȚA FACTORILOR MEDIULUI EXTERN ASUPRA COMPETITIVITĂȚII ÎNTREPRINDERII

Sergiu PETROVICI¹⁶⁴, profesor universitar, dr. hab.

Abstract: *The article investigates the external factors that influence the competitiveness of the enterprise including: corruption, the level of development of the economy, intensive migration of the population, the influence of the pandemic on the competitiveness of the enterprise, etc.*

Key-words: *competition, competitiveness, external factors, competitive advantage, innovation, corruption, pandemic.*

JEL CLASSIFICATION: O1

1. Introducere

Studierea competitivității întreprinderii a devenit una din obiectivele principale ale cercetărilor în marketing. Ea presupune cunoașterea factorilor ce influențează competitivitatea întreprinderilor pe piață.

Actualmente crește influența factorilor externi asupra competitivității întreprinderilor în legătură cu intensificarea corupției, reducerea nivelului de dezvoltare a economiei, migrația populației, creșterea deficitului balanței comerciale și discordanței dintre export și import, nivelul scăzut de implementare a inovațiilor la întreprinderi, influența pandemiei asupra competitivității întreprinderii.

2. Particularitățile cercetării factorilor externi asupra competitivității întreprinderii

Factorul corupției a devenit principala piedică în dezvoltarea competitivității întreprinderii. Conform datelor BERD (Băncii Europene pentru Reconstrucție și Dezvoltare), Republica Moldova s-a plasat de pe locul al 8-lea pe locul 1 în domeniul percepției corupției din motivul creșterii achitărilor neoficiale între agenții economici, sporirii ponderii întreprinderilor ce înștiințează despre conectarea neoficială la energia electrică de la 1,6% până la 23%. Totodată, s-a redus ponderea întreprinderilor care au anunțat despre corupție în organele fiscale de la 14,2% până la 12,4% precum și luările de mită de către funcționari de la 2,9% până la 0,2%. Republica Moldova se găsește pe locul 115 din 180 țări în sectorul public. După nivelul percepției corupției în concluzie e necesar de lichidat posibilitățile corupției politice și de limitat influența banilor mari în politică.

Printre factorii externi de influență asupra competitivității întreprinderii, un loc deosebit îl ocupă „Nivelul dezvoltării economice”. De menționat că în ultimii 30 de ani Republica Moldova a degradat în esențial în domeniul economic. Astfel, Produsul Intern Brut în semestrul 1 al a. 2021 constituie numai 75% față de aceeași perioadă a anului 1990. În prezent crește deficitul comercial, care în semestrul 1 al a.2021 este mai mare cu 46,4% față de aceeași perioadă a anului 2020 ceea ce confirmă prelungirea degradării economiei republicii. Concomitent crește deficitul balanței comerciale și discordanța dintre export și import. Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei deficitul de mărfuri și servicii în a. 2020 a constituit 623,2 mln dolari ceea ce e cu 16,9 mln dolari

---

¹⁶⁴ UCCM

mai mult față de a. 2019. Republica Moldova treptat se preface în țară parazit (trântor) din motivul că trăiește în mare măsură din contul cetățenilor care activează peste hotare.

Alt factor important de influență asupra competitivității întreprinderii este migrația intensivă a populației ce contribuie la exodul creierilor din țară. Conform datelor BNS (Biroul Național de Statistică), tempoul pierderii populației este de 2% anual, iar în ultimii 8 ani populația Republicii Moldova s-a redus cu 10,5% sau 272,1 mii de locuitori. Persoanele tinere în vârstă de până la 30 de ani sunt ocupate în economia națională la nivel de 25%, iar $\frac{3}{4}$ din persoanele tinere nu-și găsesc ocupație pe piața muncii și nu sunt cerute de agenții economice. Aceasta forțează crearea unei probleme acute privind formarea deficitului de cadre calificate.

Un loc deosebit îl ocupă factorul „Nivelul scăzut al inovațiilor” în activitatea întreprinderilor. Astfel, inovațiile în activitatea companiilor din Europa sunt implementate la nivel de 51%, iar în Republica Moldova respectiv la nivel de 18%. Deseori este răspândită informația falsă despre aplicarea inovațiilor în practică ceea ce pune în pericol capacitatea populației de a reacționa eficient la fenomenele de piață. În viziunea noastră e rațional de aplicat modele-business noi pentru intensificarea schimbului de cunoștințe și experiențe în domeniul tehnologiilor informaționale punând accent pe metode argumentate științifice și dovezi.

Influența pandemiei reprezintă un factor important în dezvoltarea competitivității întreprinderii a făcut business-ul necompetitiv pentru a ieși din criza economică. Din cauza pandemiei au crescut vânzările online și achitățile prin virament. Experții evaluează în mod diferit ideile trecerii la achitățile pentru produse și servicii prin virament în loc de achitări prin numerar. Pe de o parte, achitățile prin virament contribuie la creșterea culturii financiare a cetățenilor și la reducerea economiei tenebre. Pe de altă parte, mulți agenți economici nu sunt pregătiți pentru a trece de la achitarea prin numerar la cea prin virament. Este necesar de creat condiții în dezvoltarea competitivității ca tot procesul să fie rentabil în lucrul oficial al businessului.

Pentru susținerea și realizarea cu succes a competitivității întreprinderii, e necesar de elaborat și implementat un set de măsuri bazate pe: structurarea reală a tuturor resurselor; asigurarea interacțiunii directe și inverse dintre producători și consumatori; elaborarea conceptului dezvoltării businessului local și aplicarea acestuia la toate unitățile teritoriale din republică.

3. Concluzii și recomandări

Cercetarea factorilor externi care influențează competitivitatea întreprinderii ne permite să formulăm următoarele concluzii și recomandări:

1. Actualmente crește influența factorilor externi asupra competitivității întreprinderii, deoarece lipsește o metodologie perfectă de evidențiere a acestora ceea ce conduce la utilizarea ineficientă a resurselor și slăbirea potențialului concurențial al acestora.
2. În lucrare sunt analizați un set de factori externi, inclusiv: corupția, nivelul de dezvoltare a economiei, migrația intensivă a populației, deficitul balanței comerciale și discordanța dintre export și import, nivelul scăzut de implementare a inovațiilor la întreprinderi, influența pandemiei asupra competitivității întreprinderii.
3. În dependență de nivelul influenței factorilor externi asupra competitivității întreprinderii pot fi elaborate modele noi pentru intensificarea schimbului de cunoștințe în domeniul tehnologiilor informaționale punând accent pe dovezi bazate pe: structura reală a resurselor și pe conceptul dezvoltării businessului local.

Bibliografie:

1. Hotărârea Guvernului RM nr.4 din 14 ianuarie 2014 „cu privire la aprobarea Foii de parcurs pentru ameliorarea competitivității.- Monitorul Oficial al RM nr.17-23 din 2014
2. Портер М. Э. „Конкуренция Перевод с английского М. Вильямс, 2001